

Список використаних джерел:

1. Хокинс Джон. Креативная экономика. Как превратить идеи в деньги. – Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Классика-XXI», 2011. – 256 с.
2. Флорида Р. Креативный класс: люди, которые меняют будущее – Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Классика-XXI», 2007. – 355 с.
3. Степанов А.А., Савина М.В. и др. Человеческие ресурсы в креативной экономике (международная коллективная монография). – М.: 11 формат 2014. – 239 с. 4. НЛП: Управление креативностью / Р. Дилтс – СПб.: Питер, 2003. – С. 51-54.
4. The Creative Economy: an introductory Guide by John Newbigin. British Council's Creative And Cultural Economy Series / Published by the british Council 10 spring Gardens, london sW1a 2bn, england www.britishcouncil.org

Подлевський А. А., к.е. н., доцент

Стасюк Л. М., студентка

Національний університет водного
господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна

РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙ ТНК У ІННОВАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

На сучасному етапі розвитку інновації займають ключову роль у будь-якій сфері діяльності. Оскільки, вона забезпечує конкурентоспроможний розвиток виробництва, підвищення його ефективності та якості. Жодна корпорація не зацікавлена вкладати кошти в застарілі технології та об'єкти. Основним напрямком інноваційної діяльності є виробництво, розвиток якого врешті решт і є тою рушійною силою, яка долає економічні кризи і оздоровлює економіку як окремих корпорацій, так і національних економік в цілому.

Транснаціональні корпорації (ТНК) відіграють вирішальну роль у перетворенні світової економічної системи в єдине і взаємозв'язане ціле, що здійснюється у формі іноземної інвестиційної діяльності. Вони діють у різноманітному міжнародному фінансовому середовищі і мають переваги перед компаніями, що діють в одній країні.

Сучасні стратегії і механізми фінансування інноваційної діяльності ТНК досліджували у своїх роботах провідні зарубіжні фахівці В.Аньшин, Дж.Брайт, Дж.Даннінг та ін. У національному науковому середовищі даним питанням займалися такі автори Л.Антонюк, В.Вергун, Т.Майорова, О.Мозговий, А.Нікіфорова, В.Новицький, Т.Орехова, Є.Панченко, Ю.Пахомов, Ю.Полякова, А.Поручник, О.Рогащ.

Не зважаючи на значну кількість наукових робіт присвячених даній тематиці, питання, пов'язані з діяльністю ТНК, є актуальним для дослідження, адже ще недостатньо розкритою залишається проблема впливу інвестиційної діяльності ТНК на розвиток інноваційного сектору економіки України.

Україна активно інтегрується до світових економічних інституцій. Разом з цим, національна економіка зазнає впливу зовнішнього середовища, в тому числі й з боку транснаціональних корпорацій. Про їх взаємозв'язок свідчить динаміка

руху прямих іноземних інвестицій, що є основним показником ролі ТНК в інноваційному розвитку України.

За даними Державної служби статистики України в 2013 році іноземні інвестиції інноваційної діяльності становили 1 253,2 млн. грн. Які вже у 2014 році різко скоротилися майже у 9 разів, що було викликано трагічними подіями в країні і наступним їх спадом. Аж поки в 2016 році частка іноземних інвестицій не складала всього 0,1 % від загального фінансування інноваційної діяльності в Україні. Однак у 2017 році цей показник почав поступово зростати і становив вже 107,8 млн. грн., що в 4,5 рази більше ніж у 2016 році [1].

З цього можна зробити висновок, що іноземні інвестори все ж не проти співпрацювати з нашою країною, але нестабільна ситуація в країні та недосконала податкова система відбивають все бажання. Тому це призводить до того, що все ж основна частка фінансування інноваційної діяльності припадає на власні кошти підприємств, які становлять на даний час майже 84,5% від загальної кількості інвестицій.

На підвищення ефективності залучення прямих іноземних інвестицій впливає комплекс чинників, що формують інвестиційний клімат приймаючої країни. Основними з них є:

- стабільна політична і макроекономічна ситуація в країні;
- відкритість національної економіки;
- ємність внутрішнього ринку;
- наявність адекватної ринкової інфраструктури та комунікацій;
- кваліфікована робоча сила;
- передбачуване й ефективне організаційне та правове середовище.

Ключову роль у стимулюванні та залученні ПІІ для інноваційного розвитку повинна відігравати держава. ПІІ позитивно впливають на економіку приймаючої країни тільки при наявності чіткої державної програми взаємодії з іноземними інвесторами та грамотної політики залучення і використання іноземних інвестицій.

Дуже важливою для формування інноваційної економіки є галузева структура іноземних інвестицій, яка значною мірою визначає розвиток нових техніки та технологій, людського капіталу, доступ національних виробників до світових ринків [2].

На залученні прямих іноземних інвестицій в інноваційний розвиток економіки нашої країни несприятливо позначаються:

- нестабільна політична і економічна ситуація;
- монополізованість ринку, обмеження допуску іноземних інвесторів у більшість галузей високотехнологічного сектору української економіки;
- недосконалість законодавчої бази між державою та іноземним інвестором;
- вади митного законодавства;

- недостатня захищеність іноземних інвестицій, прав власності;
  - недосконалість системи податкового стимулювання;
  - перевищення повноважень державних чиновників і високий рівень корупції;
  - уповільнення розвитку виробничої бази;
  - зменшення споживчого ринку;
  - нерозвиненість структур, діяльність яких спрямована на залучення
- ПІІ;
- недостатня підтримка державою розвитку високотехнологічних галузей;
  - відсутність ефективної системи заходів, що стимулюють приплив іноземних інвестицій в економіку України;
  - недостатній рівень внутрішнього попиту на інноваційну продукцію, невисока конкурентоспроможність української високотехнологічної продукції на світовому ринку [3].

Щоб підвищити ступінь економічної свободи і тим самим залучити значний обсяг не тільки іноземного капіталу, а й національного, який щороку відтікає за кордон, необхідно кардинально переглянути торгівельну політику, податкові навантаження, грошову політику шляхом зниження інфляції, банківський та фінансовий сектор, систему захисту власності, державного регулювання (спрощення процедур ліцензування та реєстрації бізнесу, зниження корумпованості). Активізація інвестиційного процесу і збільшення обсягів капіталовкладень, в тому числі за рахунок припливу іноземного капіталу, для забезпечення зростання та конкурентоспроможності країни передбачає вирівнювання норм рентабельності між сировинними та переробними секторами економіки; зниження податкового навантаження на основні галузі економіки, які здатні підвищити рейтинг країни на світовому ринку [4].

Таким чином можна зробити висновок про те, що сучасна ситуація у економічному секторі України характеризується дефіцитом інвестиційних ресурсів, неефективною амортизаційною політикою, нерозвиненістю ринку капіталів, і, як наслідок, обмеженням можливостей для подальшого розвитку. Наведені недоліки зменшують потенційні можливості впровадження інноваційних проектів та гальмують здійснення інноваційної діяльності економіки в цілому. Тому найкращим варіантом є залучення іноземних інвестицій з боку транснаціональних корпорацій. Національним підприємствам варто співпрацювати з іноземними ТНК та використовувати переваги залучення іноземних інвестицій.

Список використаної літератури:

1. Інноваційна діяльність в Україні [Електронний ресурс]/ Державна служба статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Кадеєва І.В. Прямі іноземні інвестиції як фактор становлення інноваційної економіки в Україні / І.В.Кадеєва //Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди. «Економіка». – 2014. – Вип. 14. – С.193-199.
3. Левицький О. В. Прямі іноземні інвестиції як джерело активізації інноваційної діяльності в національній економіці /О. В. Левицький//Економічний форум. – 2016. - №4. – С. 31-36

4. Міщук О.В. Прямі іноземні інвестиції у забезпеченні інноваційного розвитку економіки України / О.В.Міщук //Інноваційна економіка. – 2013. – № 7. – С. 242-245.

Полінкевич О.М., д.е.н., проф.
Романюк А.Ю., студентка 6 курсу спец. 076
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Східноєвропейський національний
університет ім. Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНЮВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ

В сучасних умовах важливим є підхід до діагностики доходів підприємства через низку показників. Окремі дослідники пропонують різний набір показників, що інколи, утруднює аналіз. Найбільш популярним серед підходів є збалансована система показників, яка використовується у працях дослідників [1].

В економічній літературі є різні показники, за допомогою яких оцінюються доходи підприємства. Найвідомішими з них є:

1) 1919 р. – система показників Du Pont. Розроблена компанією «EIDu Pont de Nemours & Co». Підпорядкована фінансовій цільовій моделі максимізації прибутку. Ключовий показник рентабельність інвестованого капіталу (ROI), який формується рентабельністю реалізації та швидкістю обороту інвестованого капіталу;

2) 1958 р. – система показників Pyramid Structure of Ratios. Розроблена співробітниками Британського інституту менеджменту Г. Інгамом і Л. Т. Харрінгтоном. Ключовим показником є рентабельність активів (Operating Profit Assets Employed, ОРАЕ). Складається тільки із відносних показників, які розподіляються на основні, допоміжні та пояснювальні елементи;

3) 1969 р. – система показників ZVEI. Розроблена у Німеччині Центральною спілкою електротехнічної промисловості. Ключовий показник - рентабельність власного капіталу (Return On Equity, ROE). Складається з двох блоків: аналізу зростання та структурного аналізу. Серед основних показників аналізу зростання виділяють: обсяг замовлень та продажу, додану вартість, чисельність персоналу, тощо. Структурний аналіз виходить із показників результативності та ризику;

4) 1976 р. – система показників RL. Розроблена у Німеччині Т. Райхманом и Л. Лахнитом. Основними аналітичними проєкціями є ліквідність та прибутковість. Складається з двох частин - загальної та спеціальної. Загальна спрямована на результат господарської діяльності, який складається із результатів виробничої та фінансової діяльності. Спеціальна частина використовується для поглибленого аналізу факторів, що впливають на рентабельність та ліквідність з урахуванням галузевої специфіки та структурних особливостей підприємства;

5) початок 90-х рр. XX ст. – система VBM-показників. Базується на концепції економічного прибутку. Основними аналітичними проєкціями є ризик, ліквідність, доходність. Передбачає визначення діапазону критичних значень доходності капіталу та реалізації. Використовується на операційному,